

Ζητήματα παραβατικότητας και καταστολής στο Ελληνικό Κράτος (19ος - αρχές 20ού αι.) (ΙΠ1104, Α' εξάμηνο)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι να καταγράψει και να ερμηνεύσει τα παραβατικά φαινόμενα από την ίδρυση του ελληνικού κράτους έως περίπου τη βενιζελική τετραετία του 1928-1932. Άλλωστε, αυτά με βασικότερο τη ληστεία επηρέασαν σημαντικά την καθημερινότητα των πολιτών και τη λειτουργία του δημόσιου βίου και αφετέρου συνδέθηκαν με τις μορφές κοινωνικής δράσης της περιόδου και του τόπου. Βασικές εκφάνσεις του φαινομένου αποτέλεσαν οι δολοφονίες, οι εκβιασμοί, οι ζωοκλοπές, οι απαγωγές και οι αιχμαλωσίες προσώπων για την απελευθέρωση των οποίων απαιτήθηκαν υψηλά χρηματικά ποσά. Πρέπει να επισημανθεί ότι αναπτύχθηκε και ένα πλέγμα πελατειακών σχέσεων μεταξύ των παραβατών και των πολιτικών στελεχών με αποτέλεσμα τα αντίστοιχα φαινόμενα να σημειώσουν έξαρση.

Σκοπός του μαθήματος, με την βοήθεια των ιστορικών τεκμηρίων και γενικότερα των πηγών, είναι να απαντήσει σε ουσιώδη ερωτήματα, όπως τις πτυχές της κοινωνικής ζωής που επηρεάστηκαν από τα παραβατικά φαινόμενα, τις συνέπειες των φαινομένων αλλά και των μεθόδων καταστολής του καθώς και το κατά πόσον τα προβλήματα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους συνέβαλαν στην έξαρση των φαινομένων

Πεδία διαλέξεων: Βιβλιογραφικές προσεγγίσεις για το θέμα, η προβληματική του θέματος, η τεκμηρίωση του θέματος, Πηγές (Δικαστικά αρχεία, Εφημερίδες, Νομοθεσία), κατηγοριοποίηση παραβατικών πράξεων, κατασταλτική αντιμετώπιση παραβατικών πράξεων, ποινές και σωφρονιστική πολιτική, η ανθρωπογεωγραφία της καταστολής, ποινικοποίηση της πολιτικής ζωής, η φυσιογνωμία της ληστείας, η ελευθερία της έκφρασης, ζητήματα έμφυλης παραβατικότητας, κοινωνικά στερεότυπα και ηθικές αξίες.

Οι Θεσμοί στο ελληνικό κράτος: συγκρότηση και εξέλιξη (ΙΠ2201, Β' εξάμηνο)

Αναλυτικότερα, στο μάθημα εξετάζονται ζητήματα, τα οποία σχετίζονται με την οργάνωση του κράτους, την λειτουργία των πολιτικών θεσμών καθώς και την θέσπιση των Συνταγμάτων. Επιπρόσθετα, θα μας απασχολήσουν θέματα, τα οποία αφορούν την Πολιτειακή εξέλιξη και την αποτύπωση των φορέων της εξουσίας με έμφαση στην κοινωνική τους βάση και τις προγραμματικές τους αρχές κατά την διάρκεια ύπαρξης του Ελληνικού κράτους. Ο αστικός εκσυγχρονισμός και οι μεταβολές στην οικονομία φωτίζουν και επηρεάζουν τις πτυχές αυτής της θεσμικής εξέλιξης.

Στην ίδια κατεύθυνση θα αναλυθούν ζητήματα σχετικά με την εξέλιξη του πολιτικού συστήματος και την εκλογική διαδικασία, την επιρροή της εκτελεστικής εξουσίας, την οργάνωση της δικαιοσύνης και τις παρεμβάσεις του στρατού. Ακόμα, το μάθημα παρακολουθεί τις διαδικασίες ένταξης της Ελλάδας στην ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Γενικότερα, στόχος του μαθήματος είναι να εισαχθούν οι φοιτητές στη θεωρητική συζήτηση για τη θεσμική συγκρότηση και αντίστοιχα εξέλιξη στο Ελληνικό κράτος. Ομοίως, να μυηθούν στην βασική για το θέμα βιβλιογραφία, στην κριτική προσέγγιση των πηγών (που παρουσιάζονται και αναλύονται κατά τις παραδόσεις) και στην τεχνική της συγγραφής μιας ιστορικής εργασίας.

Πεδία διαλέξεων: Οργάνωση της εξουσίας και η διαμόρφωση των πολιτικών θεσμών σε διάφορες περιόδους της ιστορίας του Ελληνικού Κράτους, τα Συντάγματα και η εδραίωση του Συνταγματικού κράτους, αναθεωρήσεις Συνταγμάτων και ο Συνταγματικός εκσυγχρονισμός, περίοδοι Ελληνικής Δημοκρατίας: θεσμοί, μεταρρυθμίσεις, πολιτικό σύστημα, πολιτικές. Πολιτεύματα και παραβιάσεις των δημοκρατικών θεσμών, πηγές, τεκμήρια και ανάλυση σχετικών κειμένων.

Ο Ηπειρωτικός χώρος στη σύγχρονη εποχή. Πηγές και μεθοδολογία (ΙΠ3211, Β εξάμηνο)

Σκοπός του μαθήματος είναι να εστιάσει την προσοχή του στην ανάλυση των μεταβαλλόμενων ή σταθερών δομών της κοινωνικοπολιτικής πραγματικότητας στην Ήπειρο μετά την είσοδό της στο Ελληνικό κράτος.

Για την προσέγγιση πτυχών της παραπάνω θεματικής θα αξιοποιηθεί η διάθεση των πηγών και θα προσφύγουμε στην χρήση των ευρισκομένων αρχείων καθώς και του Τύπου, κυρίως στις Βιβλιοθήκες και τα Αρχεία των Ιωαννίνων και τα ηλεκτρονικά διαθέσιμα. Κύριος στόχος είναι η αξιοποίησή των πηγών ως «τεκμηρίων» αξιών και νοοτροπιών, με σκοπό να προσεγγιστούν οι σχέσεις εξουσίας, οι συγκρούσεις και οι κοινωνικές διαφορές.

Ως εκ τούτου, σκοπός του μαθήματος είναι να προσεγγίσει ιστορικά και συγκριτικά τα αρχειακά κείμενα και τις έντυπες πηγές και να αναδείξει μέσα από αυτά το επίπεδο των κοινωνικών σχέσεων, όπως αυτές διαμορφώθηκαν κατά την σύγχρονη εποχή.

Πεδία διαλέξεων: Βιβλιογραφικές προσεγγίσεις για το θέμα, η προβληματική του θέματος, η τεκμηρίωση του θέματος, Πηγές (ΓΑΚ Ιωαννίνων, Αρχείο Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών, Αρχείο Κεντρικής Βιβλιοθήκης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Αρχείο Ιδρύματος Ιωσήφ και Εσθήρ Γκανή κ.λπ.), πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές πτυχές της Ηπειρωτικής τοπικής ιστορίας, ο πνευματικός βίος της Ηπείρου, ζητήματα παραβατικότητας, το φαινόμενο της μετανάστευσης, κατοχή, αντίσταση και εμφύλιος στον Ηπειρωτικό χώρο.